సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టం:

జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ నివేదికలో ఏముంది?

– కె.బాలగోపాల్★

సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారుల) చట్టంలోని వివిధ అంశాలను సమీక్షించి, వాటిని మానవ హక్కుల పరిరక్షణ బాధ్యత వెలుగులో సవరించడమా లేక ఆ చట్టం స్థానంలో మరింత మానవీయమైన చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టడమా, ఏం చేయడం ఉచితంగా ఉంటుందో సలహా ఇమ్మని కేంద్ర ప్రభుత్వం అయిదుగురు సభ్యులు గల కమిటీని నియమించింది. దాని అధ్యక్షుడు రిటైర్డ్ సుప్రీం కోర్టు న్యాయమూర్తి అయిన బి.పి. జీవన్ రెడ్డిగారు కాగా ఇతర సభ్యులు డా. ఎస్.బి. నకాడె అనే మాజీ వైస్ ఛాన్సలర్, పి.శ్రీవాత్సవ అనే మాజీ కేంద్ర హోం శాఖ కార్యదర్శి, రిటైర్డ్ లెఫ్టినెంట్ జనరల్ వి.ఆర్.రాఘవన్, పత్రికా విలేకరి సంజయ్ హజారికా.

సైనిక బలగాలకు విపరీత అధి కారాలు కల్పిస్తున్నదని విమర్శకు లోనైన చట్టాన్ని సమీక్షించే కమిటీలో ఒక రిటైర్డ్ సైనిక అధికారిని సభ్యుని చేయడం అనుచితం అని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తోచినట్టు లేదు. కమిటీ ప్రజలతో మాట్లాడి ప్రజాభిప్రాయం సేకరించినట్టే సైనిక దళాలతోనూ మాట్లాడి వారి అభిప్రాయాలూ తీసుకోవాలనడం వేరు. సైన్యానికి చెందిన మాజీ అధికారిని ఆ

★ మానవ హక్కుల కార్యకర్త, ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో న్యాయవాది.

కమిటీలో సభ్యుడిని చేయడం వేరు. అది న్యాయమే అనేటట్టయితే, ఈ చట్టా నికి గురైన వ్యక్తుల ప్రతినిధిని ఒకరిని కూడా కమిటీలో వేయడం న్యాయం అనిపించుకోదా? ప్రజల తరఫున ఉన్నాడు అని చెప్పదగ్గ వ్యక్తి పత్రికా విలేకరి అయిన సంజయ్ హజారికా ఒకడే. అతను అస్సాంకు చెందిన వాడు, ప్రజల హక్కుల గురించి ఆవేదన చెందే పాత్రికేయుడు. అయినప్పటికీ అతనిని బాధితుల ప్రతినిధి అన డానికి వీలులేదు. కమిటీ అధ్యక్షుని పేరు మీద 'జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ'గా పేరు పొందిన ఈ విచా రణ సంఘం నవంబర్ 2004లో తన పని మొదలుపెట్టి 2005 జూన్ 6 నాటికి తన నివేదికను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇచ్చింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏమీ చేయకుండా కూర్చుంది. వారి నివేదికను ఆమోదించలేదు, తిరస్కరించలేదు, బహుశా చర్చించనే లేదు.

జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టాన్ని రద్దు చేయవలసిందిగా సిఫారసు చేసిందన్న అభిప్రాయం 'ది హిందూ' కల్పించేసరికి కొంత సంచలనం కలిగింది. జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ ఆ చట్టాన్ని (క్లుప్తంగా దానిని సాయుధ బలగాల చట్టం అందాం) రద్దు చేయమని చెప్పింది గానీ, అందులోని అనేక అంశాలను చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టంలో చేర్చమనింది కూడా.

ఇట్లా ఎంత కాలమైనా కొనసాగి ఉండవచ్చు, కొనసాగిన సందర్భాలు లేకపోలేదు. అయితే 'ది హిందూ' దినపత్రిక ఆ నివేదిక ప్రతిని సంపాదించి దానిని బహిర్గతం చేసింది. జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టాన్ని రద్దుచేయవలసిందిగా సిఫారసు చేసిందన్న అభిప్రాయం 'ది హిందూ' కల్పించేసరికి కొంత సంచలనం కలిగింది. జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ ఆ చట్టాన్ని (క్లుప్తంగా దానిని సాయుధ బలగాల చట్టం అందాం) రద్దు చేయమని చెప్పింది గానీ, అందులోని అనేక అంశాలను చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టంలో చేర్చమనింది కూడా. వెరసి జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ ఏమందో, దానిలోని మంచి చెడులేమిటో తెలుసుకోవడం అవసరం.

సైనిక బలగాలు ప్రాణాన్నీ, స్వేచ్ఛనూ హరిస్తాయి కాబట్టి వాటి కార్యకలాపాలను, నడవడికను నియంత్రించడానికి నియమాలుండడం అవసరం. సైన్యం కార్యకలాపాలు యుద్ధానికే పరిమితమైనట్టయితే అంతర్జాతీయ యుద్ధ నియమాలు సైనిక బలగాల నడవడికను నియంత్రిస్తాయి. అయితే పౌర సమాజంలో సైన్యాన్ని ప్రయోగించేటట్టయితే దాని కార్యకలాపాలను నియంత్రించడానికి ఒక చట్టం అవసరం. ఎందుకంటే ఎవరి ప్రాణాన్ని గానీ, స్వేచ్ఛను గానీ చట్టం నిర్దేశించే పద్ధతిలో తప్ప ఇతరత్రా తీసేయడానికి వీలులేదనేది భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులలో ఒకటి.

సైనిక బలగాలను పౌర సమాజంలో ప్రయోగించనే వద్దని నిర్ణయించుకుంటే ఈ సమస్య రాదు. అయితే సాధారణ చట్టం కూడా సైనిక బలగాలు దొమ్మీలను అదుపుచేసే కర్తవ్యం నిర్వర్తించే పరిస్థితి రావచ్చునని భావిస్తుంది. ఒక దొమ్మీని అదుపు చేయడం కోసం సైనిక బలగాల సహాయం అవసరం అని భావిస్తే ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు హోదా గల అధికారి ఆ సహాయం కోరవచ్చునని సిఆర్‌పిసిలోని సెక్షన్ 130 అంటుంది. అప్పుడు సైన్యం ఆ అధికారి అదుపులో పనిచేస్తుంది. పోలీసులకు సిఆర్‌పిసిలో వర్తించే అన్ని నియమాలూ ఆ సందర్భంగా సైన్యానికి వర్తిస్తాయి.

మరైతే ఒక ప్రత్యేకమైన సైనిక బలగాల చట్టం ఎందుకు అవసరమైంది? సిఆర్‌పిసి సైన్యానికి కేవలం దొమ్మీలను అదుపుచేసే సందర్భంలో మాత్రమే ఒక సహాయక పాత్రను నిర్దేశించింది.

దానిని ఆ ఘటనకే పరిమితం చేసింది. అంటే ఆ దొమ్మీ చెదిరిపోగానే సైనిక బలగాలు వెనక్కి వెళ్ళిపోవాలి. కాని దానికి ఆ పాత్ర చాలదనుకోవడం వల్లనే ప్రత్యేక చట్టం అవసరం అయింది. సాయుధ పోరాట రాజకీయాలు తలెత్తిన ప్రాంతాలలోనే ఈ అవసరం పాలకులకు తోచింది.

సాయుధ పోరాటాలు ప్రజా సమూహాల ఉమ్మడి చర్యల రూపంలో మాత్రమే జరగవు. (చట్టం వీటిని దొమ్మీలు అంటుంది) ఆయుధాలు ధరించి తిరిగే కొద్దిమంది మిలిటెంట్ల హింసాత్మక చర్యలూ ఉంటాయి. తరచుగా అవే ఎక్కువ ఉంటాయి. ఈ మిలిటెంట్లను భౌతికంగా ఏరివేయడం, వారికి ఆశ్రయం ఇచ్చే నివాసాలను ధ్వంసం చేయడం అనే రెండు కర్తవ్యాలు నిర్వర్తించడం అవసరం అని పాలకులు భావించారు. ఆ రెండు కర్తవ్యాలూ పోలీసులే చేయలేరా అంటే రెండు సమస్యలున్నాయి. అంతటి శిక్షణ పోలీసులకు ఉండదన్నది ఒకటి. రెండవది, పైకి చెప్పడానికి సిగ్గుపడేది, ఏమిటంటే సాయుధ పోరాట రాజకీయాలను మొట్టమొదట ఆశ్రయించింది జాతి ఉద్యమాలు. నాగాలు, మిజోలు, మైతీలు, కాశ్మీరీలు, సిక్కులు వగైరా. ఆ ప్రాంతాలలో పోలీసులు కూడా ఈ జాతులకే చెంది ఉంటారు కాబట్టి వాళ్ళను నమ్మడం కష్టం అన్నది రెండవ కారణం. ఈ రెండు కారణాల వల్ల మిలిటెంట్ రాజకీయాలపైన ప్రయోగించడానికి సైనిక బలగాలను దించడం అవసరం అని పాలకులు భావించారు. కేవలం ఒక్కొక్క ఘటనకు పరిమితం కాకుండా నిరంతరాయంగా సైన్యం పనిచేయడం అవసరం అని భావించారు. అది నిర్వర్తించవలసిన కర్తవ్యాలకు చట్టపరమైన ఆమోదం (లేక ఆచ్ఛాదన) కల్పించడానికొక కొత్త చట్టం అవసరం అయింది. సాయుధ బలగాల చట్టానికి మూలం ఇక్కడుంది.

ఇదంతా జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ గుర్తించిందన్న అభిప్రాయం నేను కలిగించి ఉంటే పొరపాటే. ఈ వాస్తవాలను చూసి ఉంటే కమిటీ సూచనలు ఇంకా మెరుగ్గా ఉండేవి. కానీ జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ వీటిని చూడలేదు. పోలీసుల బలం చాలదు, సైనిక బలగాలను ప్రయోగించడం అవసరం అనీ, సిఆర్‌పిసి వారికి నిర్దేశించిన పాత్ర సరిపోదు అనీ ప్రకటించి ప్రత్యేక చట్టం అవసరం అన్న అభిప్రాయానికి వచ్చేసింది. పోలీసుల బలం ఎందుకు చాలదో చెప్పలేదు గానీ, సిఆర్‌పిసి వారికి నిర్దేశించిన పాత్ర ఎందుకు చాలదంటే దొమ్మీలు రాజ్యాధికారాన్నీ, రాజ్యం భద్రతనూ సవాలు చేయవనీ, రాజ్యం భద్రతను సాయుధంగా సవాలుచేసే సందర్భం వచ్చినప్పుడు ఆ చట్టం నిర్దేశించే పాత్ర చాలదనీ జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ అంటుంది. ఈ విశ్లేషణకూ సాయుధ బలగాల చట్టం సైనిక బలగాలకిచ్చే విశేష అధికారాలకూ పొంతన ఏమిటి? రాజ్యం భద్రతను పరిరక్షించడానికి వ్యక్తులను కాల్చి చంపడం, నివాసాలను కూల్చడం అనే అధికారాలున్న బలగం అవసరమనే నిర్ధారణకు ఏ విధంగా వచ్చారు?

ఇదంతా జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ గుర్తించిందన్న అభిప్రాయం నేను కలిగించి ఉంటే పొరపాటే. ఈ వాస్తవాలను చూసి ఉంటే కమిటీ సూచనలు ఇంకా మెరుగ్గా ఉండేవి. కానీ జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ వీటిని చూడలేదు.

ఏ విధంగానైతేనేం, వచ్చారు.

మిగిలిన విషయాలు చూసే ముందు సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టం చరిత్ర కొంచెం చూద్దాం. ఈ పేరుతో ఈశాన్య భారత రాష్ట్రాల కోసం ఒక చట్టం, జమ్మూ కాశ్మీర్ కోసం ఒక చట్టం ఉన్నాయి. రెండింటి మధ్య స్వల్పమైన తేడాలు మాత్రమే ఉన్నాయి.

మొట్టమొదట వచ్చింది సాయుధ బలగాల (అస్సాం, మణిపూర్) ప్రత్యేక అధికారాల చట్టం, 1958. పేరులో అస్సాం, మణిపూర్ అని ఉన్నా దీనికి కారణం నాగాల జాతి పోరాటం. అప్పటికి నాగాలాండ్ అనే రాష్ట్రం లేదు. 'నాగా కొండల ప్రాంతం' అస్సాం రాష్ట్రంలో ఉండేది. మణిపూర్ (అప్పుడూ, ఇప్పుడూ) ఉత్తర భాగంలో నాగాలు నివసించే జిల్లాలు ఉన్నాయి. 1947లో నాగాలు మీ ఇండియాతో మాకేం సంబంధం లేదు, మా పాటికి మమ్మల్ని బతకనివ్వండి అని అంటే పదేళ్ళు ఇండియాలో ఉండి చూడండి, ఆ తరువాత మీ భవితవ్యాన్ని మీరే నిర్ణయించుకుందురని హామీ ఇచ్చి, పదేళ్ళు గడిచిన తరువాత సైన్యాన్ని దించి సాయుధ బలగాల చట్టాన్ని చేశారు మన పాలకులు.

1947లో నాగాలు మీ ఇండియాతో మాకేం సంబంధం లేదు, మా పాటికి మమ్మల్ని బతకనివ్వండి అని అంటే పదేళ్ళు ఇండియాలో ఉండి చూడండి, ఆ తరువాత మీ భవితవ్యాన్ని మీరే నిర్ణయించుకుందురని హామీ ఇచ్చి, పదేళ్ళు గడిచిన తరువాత సైన్యాన్ని దించి సాయుధ బలగాల చట్టాన్ని చేశారు మన పాలకులు.

ఇది చాలా చిన్న చట్టం. కాగితానికి రెండు వైపులా అచ్చువేసినట్టయితే ఒకే పేజీలో ఇముడుతుంది. అధికారాన్నీ హక్కులనూ సమన్వయపరచి, హక్కుల రక్షణకోసం అధికారానికి పరిమితులు పెట్టి, మరీ అవసరమనుకున్న చోట దానికి షరతులు పెట్టి వీటిని అతిక్రమించినట్టయితే దానిపైన విచారణ జరిపే వ్యవస్థను రూపొందించి– ఇవన్నీ ఉన్నట్లయితే చట్టం పెద్దదిగా ఉంటుంది, క్లిష్టంగా ఉంటుంది. కాని అధికారాన్ని కట్టబెట్టడమే లక్ష్యం అయిన చట్టం పెద్దదిగా ఎందుకుండాలి?

అందుకే ఇది చాలా చిన్నది. ఈ చట్టం వర్తించే రాష్ట్రాలను మొత్తంగా గానీ, అందులో ఒక భాగాన్ని గానీ కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించే అధికారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికీ, కేంద్ర ప్రభుత్వానికీ కూడా ఉంది. ఎప్పుడు ప్రకటించవచ్చునంటే ఆ ప్రాంతంలో పౌర పాలనకు సహాయకంగా సాయుధ బలగాలను దించడం అక్కడ నెలకొన్న కల్లోలం, లేక ప్రమాదకర పరిస్థితుల దృష్ట్యా అవసరం అనుకున్నప్పుడు. ఆపైన సాయుధ బలగాలు రంగంలోకి దిగుతాయి. వారికి ప్రధానంగా ఉండే అధికారాలు నాలుగు. నిషేధాజ్ఞలను అతిక్రమిస్తున్న వ్యక్తి పైన కాల్పులు జరపవచ్చు, ప్రాణం సైతం తీయవచ్చు. సాయుధ మిలిటెంట్లకు గానీ నేరారోపితులకు గానీ ఆశ్రయం ఇవ్వడానికి ఉపయోగించే నిర్మాణాలను, సాయుధ దాడులు చేయడానికి ఉపయోగించే నిర్మాణాలను, ఆయుధాగారాలుగా ఉపయోగించే, లేక ఉపయోగించగల నిర్మాణాలను ధ్వంసం చేయవచ్చును. నేరంలో నిందితుడైన వ్యక్తిని లేక నేరం చేశాడన్న సందేహం ఉన్న వ్యక్తిని లేక నేరం చేయబోతాడన్న సందేహం ఉన్న వ్యక్తిని అరెస్టు చేయవచ్చు. అరెస్టు చేయడానికి ఎంత అవసరమైతే అంత బలప్రయోగం చేయవచ్చు. ఆయుధాలను గానీ, దొంగిలించిన వస్తువులను గానీ, అపహరించిన వ్యక్తిని గానీ దాచి ఉంచారని సహేతుకంగా భావించే ఏ ప్రదేశంలోకైనా ఎటువంటి వారంట్ లేకుండా ప్రవేశించవచ్చు, సోదా చేయవచ్చు, అరెస్టు చేయవచ్చు. దీనికి ఎంత అవసరమైతే అంత బలప్రయోగం చేయవచ్చు.

ఆయుధాలు పట్టుకొని ఒక రాజకీయ లక్ష్యంతో పోరాటం చేసేవాళ్ళను, అందులో భాగంగా తమ లక్ష్యానికి అడ్డం వచ్చే వాళ్ళను హింసకు గురిచేయడానికి సందేహించని వాళ్ళను ప్రభుత్వం ఉపేక్షించాలా, ఏ ప్రభుత్వమైనా ఉపేక్షించగలదా అని అడుగుతారేమో. ఉపేక్షించాలని గానీ, ఏ

ప్రభుత్వమైనా ఉపేక్షించగలదని గానీ ఎవరూ అనరు. అయితే దీనికోసం ప్రభుత్వ బలగాలకిచ్చే అధికారం విచ్చలవిడి హింసకు దారితీసే అవకాశం లేకుండా కట్టడిచేసే ఆంక్షలు ఆ అధికారాన్ని కల్పించే చట్టంలో అంతర్భాగంగా ఉండడం అవసరం. సాధారణ చట్టం కూడా హింసను అదుపు చేసే అధికారం పోలీసులకు ఇస్తుంది గానీ దానికోసం కనీస బలప్రయోగం – అంటే అదుపు చేయడానికి ఏ మేరకు అవసరమో ఆ మేరకు మాత్రమే – చేయాలని పలు రూపాలలో నొక్కి చెపుతుంది. నిజంగా పోలీసులు బలప్రయోగానికి పాల్పడినప్పుడు అది ఆ సందర్భంలో కనీసమైన బలప్రయోగమేనా అని నిర్ణయించే నిష్పాక్షికమైన వ్యవస్థ ఏదీ లేకపోవడం వల్ల తరచుగా గరిష్ఠ బలప్రయోగాన్నే సరైనదిగా పోలీసులు చలామణి చేయగలుగుతున్నారు గానీ, హేతుబద్ధమైన పరిమితులతో కూడిన బలప్రయోగ అధికారం ఉండడం దానంతటది ఆక్షేపణీయం కాదు. సాయుధ బలగాల చట్టం అన్ని పరిమితులనూ తీసేసి, 'ఎంత అవసరమైతే అంత బలప్రయోగం చేయవచ్చును' అంటుంది.

దీని పర్యవసానాన్ని వివరించాలంటే ఆనాటి నుంచి ఈ నాటిదాకా ఈ చట్టం కల్పించిన ఆచ్ఛాదనను వాడుకొని వివిధ సాయుధ బలగాలు ఎంత విచ్చలవిడి హింసకు పాల్పడ్డాయో చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఒక్క ఈశాన్య భారత రాష్ట్రాలలోనే కాదు, జమ్మూ–కాశ్మీర్‌లో కూడా. ఎందుకంటే ఈ చట్టం నమూనాలోనే ఆ రాష్ట్రానికి వర్తించే ఒక సాయుధ బలగాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టాన్ని జారీచేసి దానికింద లక్షల సంఖ్యలో సైన్యాన్నీ పారామిలిటరీనీ అక్కడ దించారు.

ఈ విచ్చలవిడితనం పట్ల నిరసనే జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ ఆవిర్భావానికి కారణం. అందులో చివరి ఘట్టాన్ని కమిటీ తన రిపోర్టులో ప్రస్తావించింది. 2004 జూలై 10–11 తేదీల మధ్య రాత్రి అస్సాం రైఫిల్స్ బలగాలు తంగ్‌జాం మనోరమాదేవి అనే యువతిని తన ఇంటి నుంచి తీసుకుపోయి కాల్చి చంపారు. చంపే ముందు ఆమె పైన లైంగిక అత్యాచారానికి పాల్పడ్డారన్న అనుమానంకూడా ఉంది. ఈ హత్యకు నిరసనగా పెద్దఎత్తున ప్రజలు కదిలారు. 12 మంది స్త్రీలు ఇంఫాల్‌లోని అస్సాం రైఫిల్స్ కార్యాలయం వద్ద తమను తాము వివస్త్రలు చేసుకొని భారత సైనికులారా, మమ్మల్ని కూడా రేప్ చేయండి అని నినదించడం యావద్దేశానికి షాక్ ఇచ్చింది. ఆ తరువాత కొనసాగిన నిరసన ఫలితంగా కేంద్ర హోంమంత్రి మణిపూర్‌కు పోవడం, అక్కడి ప్రజాసంఘాలు ఆయనను కలిసి సాయుధ బలగాల చట్టాన్ని రద్దు చేయమని డిమాండ్ చేయడం, ఈ కమిటీ ఆవిర్భావానికి కారణం.

అయితే మనోరమాదేవి హత్య కంటే చాలా ముందు నుంచే ఇరోంచాను షర్మీల అనే స్త్రీ సాయుధ బలగాల చట్టాన్ని రద్దు చేయాలన్న డిమాండ్‌తో నిరాహారదీక్ష చేస్తున్నది. 2000 సంవత్సరం నవంబర్ 2వ తేదీన మణిపూర్ రాజధాని ఇంఫాల్ ఎయిర్‌పోర్ట్ సమీపంలో ఒక బస్‌స్టాండ్‌లో నిలబడ్డ జనంపైన అస్సాం రైఫిల్స్ జవాన్లు కాల్పులు జరిపి 10 మందిని చంపిన ఘటనకు నిరసనగా మొదలుపెట్టిన నిరాహార దీక్షను ఆమె ఈ నాటికీ కొనసాగిస్తున్నది. ప్రభుత్వ వైద్యులు బలవంతంగా గొట్టాలద్వారా ఎక్కిస్తున్న ద్రవ పదార్థం తప్ప వేరే ఏ ఆహారమూ తీసుకోవడం లేదు.

సాయుధ బలగాల చట్టం అన్ని పరిమితులనూ తీసేసి, 'ఎంత అవసరమైతే అంత బలప్రయోగం చేయవచ్చును' అంటుంది.

ఈ నేపథ్యంలో ఏర్పడిన కమిటీ, ఒక వ్యక్తిని నేరుగా కాల్చి చంపడానికి సాయుధ బలగాల చట్టం సైనిక బలగాల సిబ్బందికి ఇచ్చిన అధికారం ఎంతవరకు సబబు అన్న ప్రశ్న ప్రధానంగా వేసుకోవలసి ఉండింది. వేసుకోకుండా, రాజ్యం ఉనికినే ప్రశ్నించే ఉద్యమాలు నడుస్తున్న చోట సిఆర్‌పిసి సైనిక బలగాలకు కల్పించే పాత్ర, ఇచ్చే అధికారాలు చాలవనీ, సాయుధ బలగాల చట్టం ఇచ్చే విశేష అధికారాలు అవసరమనీ నిర్ణయించడం (ఎంత మర్యాదగా చెప్పాలన్నా) విచారకరం అనక తప్పదు. ఈ నిర్ణయం చేసిన సందర్భంలో కమిటీ ఇచ్చిన ఉదాహరణ నుంచి వారి ఆలోచనా రీతిని ఊహించవచ్చునేమో. 1984లో ఇందిరాగాంధీ హత్య అనంతరం ఢిల్లీలో జరిగిన సిక్కుల ఊచకోతను ప్రస్తావిస్తూ, అటువంటి సందర్భాలలో సైనిక బలగాలు సాధారణ చట్టం అదుపులో పనిచేసినా ఫరవాలేదు గానీ, రాజ్యం ఉనికికి, భద్రతకు ముప్పుతెచ్చే అశాంతి చెలరేగినప్పుడు ఆ అధికారాలు చాలవన్నారు. ఇది మామూలు మనుషులకు ఆశ్చర్యం కలిగించే అభిప్రాయం. అమాయకులైన సిక్కు ప్రజానీకం పైన పనిగట్టుకొని గుంపులను రెచ్చగొట్టిన కాంగ్రెస్ నాయకులను అదుపు చేయడానికి సిఆర్‌పిసిలోని సమతుల్యమైన అధికారాలు సరిపోతాయి గానీ, తమ భూభాగాన్ని అన్యాయంగా భారత్‌లో కలిపారని చారిత్రక ఆధారాలతో సహా పోరాటం చేస్తున్న వారిని ఎదుర్కొనడానికి విపరీత అధికారాలు కావాలనడం - జీవన్‌రెడ్డి గారు క్షమిస్తే - వికృతమైన ఆలోచన అనక తప్పదు.

అమాయకులైన సిక్కు ప్రజానీకం పైన పనిగట్టుకొని గుంపులను రెచ్చగొట్టిన కాంగ్రెస్ నాయకులను అదుపు చేయడానికి సిఆర్‌పిసిలోని సమతుల్యమైన అధికారాలు సరిపోతాయి గానీ, తమ భూభాగాన్ని అన్యాయంగా భారత్‌లో కలిపారని చారిత్రక ఆధారాలతో సహా పోరాటం చేస్తున్న వారిని ఎదుర్కొనడానికి విపరీత అధికారాలు కావాలనడం - జీవన్‌రెడ్డి గారు క్షమిస్తే - వికృతమైన ఆలోచన అనక తప్పదు.

నిజమే, ఆ విపరీత అధికారాలను సుప్రీంకోర్టు తీర్పు పరిధిలోకి కుదించి అర్థం చేసుకోవాలని ఈ రిపోర్టు అంటుంది. వారు అన్నా, అనకపోయినా అది తప్పనిసరి. ఎందుకంటే ఒక చట్టానికి హైకోర్టు లేక సుప్రీంకోర్టు చేసే వ్యాఖ్య ఆ చట్టంలో భాగంగా పరిగణించబడుతుంది. ఆ వ్యాఖ్య వెలుగులోనే ఆ చట్టాన్ని అర్థం చేసుకోవలసి ఉంటుంది.

సాయుధ బలగాల చట్టం చెల్లదంటూ నాగా ప్రజల మానవ హక్కుల ఉద్యమం సుప్రీంకోర్టులో వేసిన కేసులో (ఎన్.పి.ఎం.హెచ్.ఆర్ వర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా) తుదితీర్పు సుప్రీంకోర్టు 1997లో ఇచ్చింది. ఆ చట్టం రాజ్యాంగ విరుద్ధం అని కొట్టివేయవలసింది పోయి, దానిని తగు రీతిలో కుదించి వ్యాఖ్యానించినట్టయితే రాజ్యాంగ బద్ధమేనని సుప్రీంకోర్టు అంది. కుదింపుకు సుప్రీంకోర్టు ఉపయోగించిన ప్రమాణాలలో కొన్ని ఆ చట్టంలోనే ఉన్నాయి. కొన్ని రాజ్యాంగం నుంచి వచ్చాయి.

ఇవేమిటంటే:

1. సాయుధ బలగాలు స్థానిక అధికార యంత్రాంగానికి అండగా పని చేస్తాయే తప్ప దానిని పక్కన పెట్టి దాని పని తామే చేయవు. ఇద్దరూ పరస్పర సహకారంతో శాంతిస్థాపన కోసం కృషి చేయాలి.

2. సాయుధ బలగాలు ఎవరినైనా అరెస్టు చేస్తే వారిని వెంటనే స్థానిక పోలీసులకు అప్పగించాలి. వారు వెంటనే కోర్టులో హాజరుపెట్టాలి. మొత్తం కలిసి 24 గంటలు మించకూడదు. అదేవిధంగా, సోదా చేసిన క్రమంలో స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులను కూడా స్థానిక పోలీసుస్టేషన్‌లో అప్పగించాలి.

3. సాయుధ బలగాలు సోదా చేసేటప్పుడు, సాధారణ చట్టంలో పోలీసులు చేసే సోదాలకు వర్తించే నియమాలను పాటించాలి.

4. నిషేధాజ్ఞలు ఉల్లంఘిస్తున్న వ్యక్తిపైన సైనిక బలగాలు నేరుగా కాల్పులు జరపవచ్చుననీ, ప్రాణం సైతం తీయవచ్చుననీ చెప్పే సెక్షన్ రాజ్యాంగ విరుద్ధమేం కాదనీ, అది చెల్లుబాటు అవుతుందనీ అంటూ, అదే సమయంలో 'కనీస బలప్రయోగం మాత్రమే చేయాల'ని సుప్రీం కోర్టు అంది. పరస్పర విరుద్ధంగా కనిపించే ఈ రెండు అభిప్రాయాలనూ కలిపితే ఫలితం గందరగోళం తప్ప వేరే ఏమీకాదు. కనీసం కంటే ఎక్కువ బలప్రయోగం చేసి ప్రాణం తీశా రంటే, కనీస బలప్రయోగం చేయాలని సుప్రీంకోర్టు చెప్పినప్పటికీ ప్రాణం తీయవచ్చునన్న చట్టం రాజ్యాంగ బద్ధమేననింది కాబట్టి తప్పేమీ లేదని సైనిక బలగాలు దబాయించగలవు. మహా అయితే అది పొరబాటు కాగలదు గానీ నేరం కాదనగలవు. కాబట్టి, 'కనీస బలప్రయోగం' అని సుప్రీంకోర్టు చేర్చిన షరతుకు పెద్దగా అర్థం లేదు.

5. సాయుధ బలగాలపైన అధికార దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన ఫిర్యాదు ఎవరైనా చేసినట్టయితే దానిపైన క్షుణ్ణంగా విచారణ జరపాలి, ఫిర్యాదు నిజమని తేలితే బాధితులకు నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి, ఘటనకు పాల్పడిన వారిని ప్రాసిక్యూట్ చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతి ఇవ్వాలి. అయితే 'క్షుణ్ణంగా' విచారణ ఎవరు జరపాలో, ఏ విధంగా జరపాలో చెప్పనంత కాలం ఇటువంటి ఆదేశాలకు ఆచరణాత్మకమైన అర్థమేమీ లేదు. అయినా, సుప్రీంకోర్టు 'అధికార దుర్వినియోగం' అన్న డొంక తిరుగుడు ప్రయోగం చేసింది గానీ సాయుధ బలగాలపైన వచ్చే అభియోగాలన్నీ వారు ఏదో ఒక నేరానికి పాల్పడ్డారనే. అది హత్య కావచ్చు, అక్రమ నిర్బంధం కావచ్చు, బలవంతపు అపహరణ కావచ్చు, లైంగిక హింస కావచ్చు – అన్నీ నేరాలే తప్ప కేవలం 'అధికార దుర్వినియోగం' కాదు. వీటిమీద స్థానిక పోలీసులు కేసు రిజిష్టర్ చేయాలనీ, నిష్పక్షపాతంగా నేర పరిశోధన జరపాలనీ, కోర్టులో నేరవిచారణ జరగాలనీ, సైనిక బలగాలు ఆ నేర విచారణతో పూర్తిగా సహకరించా లనీ అనకుండా ఫిర్యాదుల పైన క్షుణ్ణంగా విచారణ జరిపి (ఎవరు జరపాలో!) ఫిర్యాదు నిజమని తేలితే నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి, ప్రాసిక్యూషన్ చేపట్టాలి అనడంలో పెద్దగా అర్థం లేదు.

సుప్రీంకోర్టు తీర్పుమీద ఇప్పుడు ఈ వ్యాఖ్యలెందుకంటే, సైన్యానికి ఇచ్చే అధికారం ఆ తీర్పుకు లోబడి ఉంటే చాలుననేది జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ అభిప్రాయం. అదనంగా ఇంకొకటి రెండు ఈ కమిటీ చేర్చింది. కాల్పులు జరిపేటప్పుడు శరీరం పైభాగాన కాక కింది భాగాన గురిపెట్టమన్నారు. ఇది సైతం వారి స్వంత ఆలోచన కాదు. సైనిక అధికార యంత్రాంగమే సాయుధ బలగాల చట్టం చాటున విధులు నిర్వర్తిస్తున్న జవాన్లకు జారీచేసిన నియమావళిలో ఇదే సూక్తి ఉంది. ఎవరు చేస్తే ఏమిలే, మంచిదే కదా అంటారేమో. సమస్య ఎక్కడొస్తుందంటే, 'అనుమానితుల మీద నేరుగా కాల్పులు జరపవచ్చు!' ప్రాణం తీయవచ్చు' అని చట్టం ఇచ్చిన అధికారం చెల్లుతుందని చెప్పిన

తరువాత శరీరం కింది భాగానికి గురిపెట్టి కాల్చాలి అన్న ఆదేశానికి అర్థం ఏముంది? కింది భాగానికే గురిపెట్టి కాల్చాను గానీ పొర బాటున పైకి వెళ్ళి అతని ప్రాణం పోయిందం టాడు. ప్రాణం తీసేట్టుగా కాల్పులు జరిపే అధికారం చట్టమే ఇచ్చింది కాబట్టి అతనిని చట్టం ఏమని తప్పు పట్టగలదు?

మొత్తానికి, సైనిక బలగాలను ప్రయోగించే సందర్భాన్ని గురించి, వాటికి ఉండగల అధి కారాల గురించి సాధారణ చట్టం చెప్పేది సరిపోదనీ, సైనిక బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టం ఇచ్చే అధికారాలు, ఆ చట్టం పరిధి అవసరమేననీ అంటూ ఆ అధికారానికి ఇప్పటికే సుప్రీంకోర్టు విధించిన పరిమితులూ, సైనిక అధికారులే స్వయంగా విధించిన పరిమితులూ కూడా అవసరమనీ, అందులో అంతర్భాగమనీ జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ అభిప్రాయపడింది. వాటిని చట్టంలో రాసేయడం అవసరం అనింది.

అంతర్లీనంగా ఉన్న దానిని చట్టంలో స్పష్టంగా రాసేయడం అవసరం అని జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ అభిప్రాయపడింది. అంతవరకు బాగానే ఉందిగానీ ఈ మాటలు చెప్పడానికే అయితే 147 పేజీల రిపోర్టు రాయవలసిన అవసరం ఉండలేదు. అయిదు పేజీల రిపోర్టు సరిపోయేది.

జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ చెప్పింది ఇదే అయితే పెద్దగా చర్చ జరిగేది కాదు. సాయుధ బలగాల చట్టం రాజ్యాంగబద్ధమేనని సుప్రీంకోర్టు ఎప్పుడో చెప్పింది. సాధారణ చట్టాలు సరిపోవని కూడా సుప్రీంకోర్టు చెప్పింది. అలాగే ప్రత్యేక అధికారాలు ఏ పరిమితికి లోబడి ఉండాలో కూడా చెప్పింది. సుప్రీంకోర్టు విధించే పరిమితులు చట్టంలో ఉన్నట్టే లెక్క. అయితే చట్టంలో స్పష్టంగా రాసిన వాటినే గౌరవించడం కష్టమైనప్పుడు అంతర్లీనంగా ఉన్న వాటిని ఏం గౌరవిస్తారు? కాబట్టి అంత ర్లీనంగా ఉన్న దానిని చట్టంలో స్పష్టంగా రాసేయడం అవసరం అని జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ అభిప్రాయ పడింది. అంతవరకు బాగానే ఉందిగానీ ఈ మాటలు చెప్పడానికే అయితే 147 పేజీల రిపోర్టు రాయవలసిన అవసరం ఉండలేదు. అయిదు పేజీల రిపోర్టు సరిపోయేది.

అయితే జీవన్‌రెడ్డి గారి దృష్టి వేరే చోట ఉంది. ఆయుధాలు పట్టుకొని రాజ్యాన్నీ, దాని అధి కారాన్నీ సవాలుచేసే ఉద్యమాలను ఎదుర్కొనడానికి వేరు వేరు చట్టాలుండడం మంచిది కాదనీ, ఒక చట్టం ఉంటేనే సమర్థంగా ఎదుర్కోవడం సాధ్యం అవుతుందనీ ఆయన అభిప్రాయం. ఒకే సమగ్ర శాసనం తయారుచేసే ప్రయత్నం 'పోటా'ను ఉపసంహరించుకున్న మరునాడే మొదలైంది. అప్పుడు కూడా ఒకే చట్టం రూపొందించవలసిన 'అవసరాన్ని' ప్రతిపాదించిన వారిలో, ఒక దశలో భారత లా కమిషన్ చైర్మన్‌గా ఉన్న జీవన్‌రెడ్డి గారొకరు. ఇప్పుడు ఈ నివేదికను గాని ప్రభుత్వం అమలుచేస్తే అది పూర్తవుతుంది.

మిలిటెంట్ ఉద్యమాలపైన నిషేధం ప్రయోగించడానికి అధికారం ఇచ్చే చట్టాలు, వారు చేసే హింసాత్మక చర్యలను మరింత 'సమర్థంగా' విచారించే ప్రత్యేక నేర విచారణ వ్యవస్థ, వారిని ఎదుర్కొనడానికి సాయుధ బలగాలకు విశేష అధికారాలిచ్చే చట్టాలు అనేవి మూడూ వేరువేరుగా ఉంటూ వచ్చాయి. ఇందులో మూడవ కోవకు చెందిన చట్టాలు దేశంలో కొన్ని ప్రాంతాలకే పరిమితం అయ్యాయి. నిషేధ అవసరాలకు చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టం, 1967 ఉంది. వివిధ రాష్ట్రాలలో రాష్ట్ర స్థాయి చట్టాలు (ఉదాహరణకు ఆం. ప్ర. పబ్లిక్ సెక్యూరిటీ చట్టం) ఉన్నాయి. రెండవ అవసరానికి టాడా, పోటా వంటి చట్టాలు, రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘటిత

నేరాల నియంత్రణ చట్టం వంటివి ఉండేవి (కొన్ని ఇంకా ఉన్నాయి). మూడవ అవసరానికి సాయుధ బలగాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టాలు (ఈశాన్య రాష్ట్రాలకొకటి, జమ్మూకాశ్మీర్‌కు ఒకటి), కల్లోలిత ప్రాంతాల చట్టాలు (పంజాబ్‌లో ఒకటి, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఒకటి) ఉన్నాయి.

మిలిటెంట్ ఉద్యమాలను నిషేధించే అధికారం, వారి హింసాత్మక చర్యలను సమర్థంగా విచారించి కఠినంగా శిక్షించే అధికారం, వారిని వేటాడి ఏరివేసే అధికారం అనే మూడూ ఒకే చట్టంలో ఉంటే మరింత బలంగా ఉంటుందని వాదించిన, వాదిస్తున్న వారు నిజానికి చాలామంది ఉన్నారు. న్యాయమూర్తులుగా ఉన్న, లేక ఉండిన వారు ఎక్కువగా ఈ వాదన వైపు మొగ్గు చూపుతున్నారు. పైగా ఆ చట్టాలు ఒక ప్రాంతానికో, ఒక సందర్భానికో పరిమితం కాకుండా రాజ్యాంగ యంత్రం చేతిలో ఒక సార్వత్రిక ఆయుధంగా ఉండాలని వారు వాదిస్తున్నారు. 'పోటా'ను రద్దుచేసిన తరువాత ఆ చట్టంలోని ప్రధాన అంశాలను చట్టవ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టంలో చేర్చడం ద్వారా ఈ పని సగం పూర్తిచేశారు (అయితే 'పోటా'లోని అత్యంత అభ్యంతరకమైన అంశాన్ని, అంటే ముద్దాయి పోలీసుల కిచ్చిన ఒప్పుకోలును సాక్ష్యంగా స్వీకరించచ్చునన్న నియమాన్ని, తొలగించారు). ఇప్పుడు సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టాన్ని రద్దుచేసి అందులోని ప్రధాన అంశాలను (సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించిన పరిమితుల మేరకు సవరించి) అదే చట్టంలో అయిదవ అధ్యాయంగా చేర్చాలన్నది జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ సూచన. ఆ పని చేసినట్టయితే, చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టం భారత రాజ్యం ఉనికినీ, అధికారాన్నీ, స్వరూపాన్నీ సవాలు చేసే అన్ని మిలిటెంట్ ఉద్యమాలనూ ఎదుర్కొనడానికి ప్రభుత్వానికి విశేష అధికారాలిచ్చే సమగ్ర శాసనం అవుతుంది. ఏ ఒక్క ప్రాంతానికో, సందర్భానికో పరిమితం కాని సార్వత్రిక శాసనం అవుతుంది. ఈ ప్రతిపాదన జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ రిపోర్టులోని ప్రధాన అంశం అని భావించవలసి ఉంటుంది. నిర్బంధ చట్టాలకు ఆ విధంగా సమగ్రత కల్పిస్తే ఏం జరుగుతుందంటే విడివిడిగా ఒక్కొక్క చట్టంలోనూ ఉన్న అణచివేత అధికారాలకుండే లక్షణాలు ఒక దానికొకటి తోడై అన్నీ మరింత నిర్బంధ పూర్వకంగా తయారవుతాయి.

నక్సలైట్ ఉద్యమాన్ని ఒక ఉదాహరణగా తీసుకొని ఈ 'సమగ్రత' పర్యవసానాలను వివరించవచ్చు. కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టం కింద నక్సలైట్ ఉద్యమాన్ని ఎప్పుడూ నిషేధించలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం స్వంత చట్టాన్ని చేసుకొని తన సరిహద్దుల పరిధిలో మావోయిస్టు పార్టీని మాత్రం నిషేధించింది. అయితే 'పోటా'లోని టెర్రరిస్టు సంస్థల జాబితాలో మావోయిస్టు పార్టీని కేంద్ర ప్రభుత్వం చేర్చి ఉంది. దానివల్ల 'పోటా'లోని ప్రత్యేక నేర విచారణ వ్యవస్థ ఆ పార్టీకీ వర్తించింది. అయితే 'పోటా'ను రద్దుచేసి అందులోని ప్రధానమైన అంశాలను చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టంలో (కొన్ని ఆహ్వానించదగ్గ సవరణలతో) రాసిన తరువాత ఏం జరిగిందంటే ఈ చట్టం కల్పించే నిషేధ అధికారాలు దేశ వ్యాపితంగా మావోయిస్టు పార్టీకి వర్తించడం మొదలయింది. అంటే ఆ మేరకు మావోయిస్టు పార్టీ

ఈ ప్రతిపాదన జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ రిపోర్టులోని ప్రధాన అంశం అని భావించవలసి ఉంటుంది. నిర్బంధ చట్టాలకు ఆ విధంగా సమగ్రత కల్పిస్తే ఏం జరుగుతుందంటే విడివిడిగా ఒక్కొక్క చట్టంలోనూ ఉన్న అణచివేత అధికారాలకుండే లక్షణాలు ఒక దానికొకటి తోడై అన్నీ మరింత నిర్బంధ పూర్వకంగా తయారవుతాయి.

పైన దేశ వ్యాపిత నిషేధం వచ్చింది. ఇప్పుడు జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ రిపోర్టును అనుసరించి సాయుధ బలగాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టాన్ని రద్దుచేసి అందులోని ప్రధాన అంశాలను (సుప్రీంకోర్టు సూచించిన పరిమితులను కలుపుకొని) చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నిరోధక) చట్టంలో చేర్చేస్తే ఏం జరుగుతుందంటే మావోయిస్టు ఉద్యమంపైన సైనిక బలగాలను విశేష అధికారాలతో మోహరించవచ్చు. ప్రస్తుతం మావోయిస్టుల పైన సైన్యాన్ని మోహరించినట్టయితే అది సాధారణ చట్టాల పరిధిలో ఉండాలి తప్ప విశేష అధికారాలిచ్చే చట్టం లేదు. బహుశా అందుకేనేమో వాళ్ళ పైన సైన్యాన్ని ఇప్పటిదాకా దించలేదు. జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ సిఫారసులు అమలుచేస్తే సైన్యానికి విశేష అధికారాలిచ్చి మావోయిస్టు ప్రభావిత ప్రాంతాలలో దించవచ్చు. మావోయిస్టు ఉద్యమంలో ప్రధానంగా పేద వర్గాలు, దళిత ఆదివాసీ ప్రజానీకం భాగస్వాములనేది తెలిసిన సంగతే. పోలీసు చర్యలు వారికి ఎంతటి హాని కలిగించాయో హక్కుల సంఘాల నివేదికలు పదే పదే బయట పెట్టాయి. జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ పుణ్యాన సైన్యం రంగంలోకి దిగినట్టయితే ఏం జరగగలదో ఊహించాలంటేనే భయం వేస్తుంది.

జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ రిపోర్టు గురించి ఇంకొక్క విషయం కూడా చెప్పాలి. అదేమిటంటే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒక ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించే విషయంలో ఈ రిపోర్టు సూచించే సవరణ పూర్తిగా ఏకపక్ష అధికారాన్ని కట్టబెడుతుంది.

తొలినాడు ఈ చట్టంలో ఒక ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించి సైన్యాన్ని పంపమని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరే అధికారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిది మాత్రమే. రాష్ట్రంలో ఒక ప్రాంతంలో కల్లోలం, లేక ప్రమాదకర పరిస్థితులు ఏర్పడి, పౌరపాలన చేయి దాటి పోయేంతగా విషమించిందనీ, పౌరపాలనకు అండగా సైన్యాన్ని దింపితేనే పాలన సాధ్యమనీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావించినట్టయితే ఆ ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించి సైన్యాన్ని పంపమని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరవచ్చును. 1972లో ఈ చట్టాన్ని సవరించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోరకున్నా కేంద్ర ప్రభుత్వమే ఆ నిర్ణయం తీసుకోవచ్చునన్నారు. అయితే సైన్యం మోహరింపుకు ప్రమాణం మాత్రం అదే. మోహరించబోయే ప్రాంతంలో కల్లోలం, లేక ప్రమాదకర పరిస్థితులు ఎంతగా విషమించి ఉండాలంటే పౌరపాలనకు అండగా సైన్యాన్ని దించనిదే పాలన సాగదనిపించేంతగా. ఈ అభిప్రాయానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాకున్నా కేంద్ర ప్రభుత్వమే రావచ్చునన్నది 1972లో చేసిన సవరణ సారాంశం. 'ప్రాంతీయ' అస్తిత్వాన్ని ప్రాతిపదికగా గల సాయుధ పోరాట ఉద్యమాల పట్ల 'ప్రాంతీయ' ప్రభుత్వాలు (కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందినవే అయినా) మెతకవైఖరి ప్రదర్శిస్తున్నాయన్న అనుమానంతో వారు కోరకున్నా తానే సైన్యాన్ని పంపే అధికారం కేంద్రానికి ఉండాలని భావించి ఈ సవరణ చేశారు.

జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ ఆ అధికారాన్ని విస్తృతం చేసింది. పైన చెప్పినట్టు రాష్ట్రం కోరుకోవాలన్నా కేంద్రం తానే పంపాలన్నా రెండు పరిస్థితులు ఉండాలి. ఆ ప్రాంతంలో కల్లోలం, లేక ప్రమాదకర స్థితి ఉండాలి. దానిని ఎదుర్కోడానికి పౌరప్రభుత్వానికి సైనిక బలగాల సహాయం అవసరమన్న అభిప్రాయానికి ప్రభుత్వం రావాలి. కల్లోలిత ప్రాంతాల ప్రకటనను ఎవరైనా కోర్టులో సవాలుచేస్తే ఈ రెండు పరిస్థితులూ ఉన్నాయనడానికి ప్రాథమిక ఆధారాలు ఆ ప్రభుత్వం చూపించవలసి ఉంటుంది. జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ ఈ రెండు పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడే కాకుండా 'ఒక రాష్ట్రంలో లేక ఒక ప్రాంతంలో ఆంతరంగిక కల్లోలాన్ని అణచడానికి సైనిక బలగాలను దింపడం అవసరం అని

అర్థమయ్యీ కాక జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ సిఫారసులను అమలుచేయాలని డిమాండ్ చేస్తున్న వారూ ఉన్నారు. అర్థమైన వారిమీద కూడా జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ చేసిన ఒక విచిత్రమైన వాదన ప్రభావం ఉన్నట్టుంది. ఆ వాదన – నిర్బంధ అధికారాలను ఒక ప్రాంతానికే పరిమితం చేస్తే అది తమ ప్రాంతం పట్ల చిన్న చూపు లేక వివక్ష అని ఆ ప్రాంతం వారు భావించే అవకాశం ఉంది. వాటిని దేశానికంతా వర్తింపజేస్తే ఈ వివక్ష అనే భావన పోతుంది అనేది!

కేంద్ర ప్రభుత్వం భావించినట్టయితే' ఆ రాష్ట్రాన్ని, లేక ఆ ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించి సైనిక బలగాలను పంపించవచ్చునంది. అంటే ఆంతరంగిక కల్లోలం ఉంటే చాలు. దానిని రాష్ట్ర పౌరపాలనా యంత్రాంగం ఎదుర్కోగలదా లేదా అన్న ప్రశ్నతో నిమిత్తం లేకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం సైన్యాన్ని దించవచ్చు. ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక వేళ 'నేను అదుపు చేయగలను. మీ సహాయం అక్కరలేదు' అన్నా, అదుపు చేయగల సామర్థ్యం ఉందని రుజువు చేసినా కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏకపక్షంగా సైన్యాన్ని పంపించవచ్చు. పైగా ఇది సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టంలాగ ఎంపిక చేసిన కొన్ని రాష్ట్రాలకే కాదు, దేశమంతటికీ వర్తిస్తుంది. దీని ఫలితంగా ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా ఆంతరంగిక కల్లోలం ఉందని చెప్పి ఏకపక్షంగా సైన్యాన్ని దించే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంటుంది.

ఇది అవాంఛనీయమైన కేంద్రీకరణ అనడంలో సందేహం లేదు. దానికి గల కారణం కోసం ఎంతో దూరం వెతకనక్కర లేదు. 'జాతి భద్రత అన్నిటి కంటే ప్రధానమైన కర్తవ్యం' అన్న కమిటీ అభిప్రాయం ఇంతటి కేంద్రీకరణను సూచించడానికి గల ప్రత్యక్ష కారణం. పైగా జాతిభద్రత అనే ప్రయోగానికి వారిచ్చిన వివరణను గమనిస్తే ఇది జాతి ప్రజల జీవితాలకు భద్రత కాదు, రాజ్యం భద్రత అని సులభంగా అర్థం అవుతుంది. రాజ్యం భద్రత అత్యంత ప్రధానమైన పాలనా లక్ష్యం అనీ, ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులు, ప్రజాస్వామ్య పాలన మొదలైన ఇతర పాలనా విలువలు, లక్ష్యాలు దాని తరువాతేననీ, కమిటీ రిపోర్టు స్పష్టంగా అంటుంది. ఈ ప్రాధాన్యతను తలకిందులు చేసి ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులు, ప్రజాస్వామ్య పాలన అన్నిటి కంటే ప్రధాన లక్ష్యాలని ప్రతిపాదించినట్టయితే నిర్బంధ చట్టాల గురించి కలిగే అభిప్రాయం కూడా తలకిందులవుతుంది.

ఇదీ జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ రిపోర్టు అసలు స్వరూపం కాగా ఆ కమిటీ సాయుధ బలగాల (ప్రత్యేక అధికారాల) చట్టం రద్దును సిఫారసు చేసిందంటూ పెద్దఎత్తునే ప్రచారం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వమేమో ఆ పని చేయబోవడం లేదని ప్రకటించేసింది. ఫలితమేమిటంటే ప్రజలు – ముఖ్యంగా మణిపూర్‌లో – మళ్ళీ రోడ్ల మీదికొచ్చి సాయుధ బలగాల చట్టాన్ని ఉపసంహరించు కోవాలని ఉద్యమిస్తున్నారు. అర్థమయ్యీ కాక జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ సిఫారసులను అమలుచేయాలని డిమాండ్ చేస్తున్న వారూ ఉన్నారు. అర్థమైన వారిమీద కూడా జీవన్‌రెడ్డి కమిటీ చేసిన ఒక విచిత్రమైన వాదన ప్రభావం ఉన్నట్టుంది. ఆ వాదన – నిర్బంధ అధికారాలను ఒక ప్రాంతానికే పరిమితం చేస్తే అది తమ ప్రాంతం పట్ల చిన్న చూపు లేక వివక్ష అని ఆ ప్రాంతం వారు భావించే అవకాశం ఉంది. వాటిని దేశానికంతా వర్తింపజేస్తే ఈ వివక్ష అనే భావన పోతుంది అనేది!

✪